

Сънародник

Брой
Číslo 4

Krajan

Октомври - Декември
Október - December 2019

Музиката на Орфей - Кеазим Исинов

Orfeova hudba - Keazim Isinov

➤ Фестивал на
българската култура и
изкуство 2019

➤ "Писмо до съветско
другарче"-сатиричен
моноспектакъл

➤ Магията български
фолклор с Николина
Чакърдъкова

➤ Festival Bulharskej
kultúry a umenia 2019

➤ List sovietskemu
kamošovi – Satirická
monodráma

➤ Mágia bulharského
folklóru s Nikolinou
Chakardakovou

КОНЦЕРТ НА ДИЧО

Тази година Фестивалът на българското изкуство и култура бе открит с концерт на едно от емблематичните имена в нашата поп и рок музика – Дичо. Събитието се проведе при любезните домакини от бар „Метропол“ в сърцето на Братислава. Няколко години Дичо беше вокалист на групата D2, но след известно време той решава да направи солова кариера. Присъствието на такова голямо име от българската поп и рок музика бе гаранция за страхотен купон и незабравима вечер. Всички пяхме и танцувахме на страхотни хитове като „Две следи“, „Ледено момиче“, „Не мога да спра да те обичам“ и „Сто години“. Една от най-приятните изненади на вечерта бяха кавърите на Smooth criminal на Майкъл Джексън и „Бягство“ на

дует „Авеню“. Събитието беше посетено и от група хървати, които искаха да се докоснат до българската музика и останаха приятно изненадани. Това може само и единствено да ни радва, когато нашата култура достигне и зарадва други нации.

След изпълнението на Дичо купонът и танците продължиха до малките часове под съпровода на незабравими български хитове. Фестивалът тази година започна повече от ударно и запомнящо се. Вече нямаме търпение да разберем какви изненади ни очакват в следващото издание на Фестивала през другата година.

Автор: **Калин Гекон**

KONCERT SPEVÁKA DIČA

Tento rok bol Festival bulharského umenia a kultúry otvorený koncertom jedného z ikonických mien našej popovej a rockovej hudby - Diča. Podujatie sa konalo vďaka láskavým hositeľom z Metropol Bar v srdci Bratislavy. Niekoľko rokov bol Dičo vokalistom skupiny D-2, ale rozhodol sa pre sólovú kariéru. Prítomnosť takého veľkého mena bulharského popu a rockovej hudby bola zárukou úžasnej párty a nezabudnuteľného večera. Všetci sme spievali a tancovali v rytme veľkých hitov ako „Dve sledi“ (Dve stopy), „Ledeno momiče“ (Ľadové dievča), „Ne moga da spra da te običam“ („Neviem ťa prestať milovať“) a „Sto godini“ („Sto rokov“).

Jedným z najpríjemnejších prekvapení večera boli cover verzie Smooth criminal Michaela Jacksona

a „Byagstvo“ („Útek“) dueta Avenue. Podujatia sa zúčastnila aj skupina Chorvátov, ktorí sa chceli dotknúť bulharskej hudby a boli príjemne prekvapení. Môže nás len tešiť, keď naša kultúra zasiahne a poteší aj predstaviteľov iných národov. Po vystúpení Diča pokračovala párty až do ranných hodín v sprievode nezabudnuteľných bulharských hitov. Tohtoročný festival sa začal viac než šokujúco a nezabudnuteľne. Už sa nevieme dočkať aké prekvapenia nám ponúknu budúce vydania festivalu.

Autor: **Kalin Gekov**

КРАСОТАТА ШЕ СПАСИ СВЕТА ТВОРЧЕСКА РАБОТИЛНИЦА ЗА ВЕЗБА И ШЕВИЦА В БКИ

На 17.10.2019 г. от 18:00 ч. в залата на БКИ една симпатична млада дама успя само в рамките на един час да ни пренесе в родната България. Тя бе поканена от БКС да ни разкаже и покаже автентична българска шевица. Интересната гостенка се казва Глория Ангелова и е основател на „Глория Ангелова – ВЕЗЕНА“, vezena.com. Графичен дизайнер по професия, тя от няколко години събира и дигитализира автентични български шевици и везба. Изработила е много схеми на шевици с автентични бодове и цветове. Нейните комплекти за везба „ВЕЗЕНА“ са създадени в духа на традиционните български шевици, точно тези, които са украсявали дрехите на прадедите ни. Тя е горещ привърженик на автентичната и традиционната българска везба.

Творческата работилница се радваше на засилен интерес както от страна на по-възрастните, така и на по-младите представители на българите в Словакия. Присъстваха всички възрастови групи,

KRÁSA ZACHRÁNI SVET TVORIVÁ DIELŇA VYŠÍVANIA A VÝŠIVKY V BKI

Dňa 17. októbra 2019 o 18:00h. sa v sále BKI krásnej mladej dáme podarilo v priebehu hodiny preniesť nás do milovaného Bulharska. Prišla na pozvanie BKI, aby nám porozprávala a ukázala autentické bulharské výšivky. Zaujímavým hosťom bola Gloria Angelova, zakladateľka „Gloria Angelova-VEZENA“. Je profesionálnou grafickou dizajnérkou a už niekoľko rokov zhromažďuje a digitalizuje autentické bulharské výšivky. Vyrobila mnoho schém šitia s autentickými stehmi a farbami. Sady na vyšívanie „VEZENA“ vytvára v duchu tradičných bulharských výšiviek, ktoré zdobili oblečenie našich predkov. Je vášnivou zástankyňou autentického a tradičného bulharského vyšívania.

Tvorivá dielňa sa tešila vysokému záujmu starších i mladších predstaviteľov Bulharov na Slovensku. Boli prítomné všetky vekové skupiny, boli tam aj malé deti a niektorí priviedli aj svojich priateľov Slovákov. Gloria porozprávala zaujímavé fakty o bulharskom vyšívaní. Viete, že v bulharskom šití existuje skrytá mágia?

Že to nie sú len nádherné výšivky na odevoch našich predkov ale rozprávajú aj celé príbehy? Príbehy o rode a rodine, o dievčenskej čistote a kráse, o mužskej sile, o plodnosti a ochrane pred zlými silami. Viete, že košeľa bola v minulosti veľmi dôležitým prvkom oblečenia a bola vnímaná ako druhá pokožka? Viete, že na vyšívanie existovalo vyše 160 autentických stehov, z ktorých iba 40 prežilo dodnes? Vedeli ste napríklad, že pri vyšívaní sa nesmie spraviť uzol a že predná a zadná časť výšivky musia byť takmer rovnaké? Viete, že sa to nenazýva „šitie“, ale „vyšívanie“? Viete, že starí Bulhari pri vyšívaní vždy nechávali niečo nedokončené? Počuli ste už o symbolike farieb a že sa striedajú

имаше и малки деца, а някои бяха довели и свои приятели словаци. Глория увлекателно разказа интересни факти за българската шевица. Знаете ли, че в българските шевици има скрита магия? Че те не са просто красива бродерия по облеклото на предците ни, а разказват цели истории? Истории за род и семейство, за моминска чистота, красота и мъжка сила, за плодородие и защита от лоши сили и злини. Знаете ли, че в миналото ризата е била много важен елемент от облеклото и се е възприемала като втора кожа? Знаете ли, че е имало над 160 автентични бода за везба, от които в днешни дни са се запазили едва 40? Знаете ли, че когато се везе, никога не се прави възел и че лицевата и opakата част на везбата трябва да са почти еднакви? Знаете ли, че не се казва шиене, а везане? А знаете, ли че във везбата старите българи винаги са оставяли по нещо nedovършено? Чували ли сте за символиката на цветовете и за това, че те се редуват в неравноделен ритъм, подобно на музиката ни? Знаете ли имената, силата и значението на българските символи канатица и елбетица? Знаете ли, че свастиката е древен

v nepravidelnom rytme podobnom našej hudbe? Poznáte mená, moc a význam bulharských symbolov „kanatica“ a „elbetica“? Vedeli ste, že svastika je starodávny symbol zobrazujúci slnko?

Vedeli ste, aký je fascinujúci svet vyšívania a ako odráža bohatstvo a krásu myslenia našich predkov? Premýšľali ste o tom? Aj my sme niektoré veci počuli a prečítali, ale podrobnosti, ktoré sme sa naučili, nás nechali bez slov. Unesení sme počúvali Glóriu a nemohli sme sa dočkať, až budeme môcť začať tvoriť. Každý z nás dostal sadu „VEZENA“ s tradičným bulharským stehom alebo charakteristickým symbolom, ako aj pokyny ako napríklad dať niť do ihly a ďalšie. Gloria sa trpezlivo prechádzala pomedzi stoly a pomáhala každému z nás. Čas plynul bez povšimnutia a workshop sa čoskoro skončil. Ale plameň, ktorý v nás Gloria dokázala zapáliť, nevyhasol. Vzali sme ho domov spolu so súpravou, ktorú nám darovali a tam sme pokračovali vo vyšívaní a aranžovaní modelov v rôznych farbách a symboloch. Rovnako ako ja, väčšina účastníkov bola schopná dokončiť svoje cvičenia len deň alebo dva po workshope, pod vedením nejakej neviditeľnej sily, očarení genialitou, harmóniou a mocou bulharského

символ, изобразяващ слънцето?

Знаехте ли колко очарователен е светът на везбата, отразяващ богатството и красотата на мисленето на нашите прародители? Подозирахте? И ние бяхме чували и чели някои неща, но подробностите, които научихме, ни оставиха без думи. Слушахме Глория унесено и нямахме търпение да започнем да творим. Всеки от нас получи по един комплект „ВЕЗЕНА“ с различен традиционен елемент или характерен символ от българската шевица, както и инструкции за конците, като например как да се наниже конеца в иглата и др. Тя търпеливо обикаляше по масите и помагаше на всеки един от нас. Времето мина неусетно и работилницата приключи. Но пламъкът, който Глория успя да запали в нас, не изгасна. Отнесохме си го въпреки заедно с комплектчето, което получихме. Там продължихме да извезваме и подреждаме моделите в различни цветове и символи. Както аз, така и повечето участници успяхме да довършим везбите си само ден-два след работилницата, водени от някаква невидима сила. Омагьосани от гения, хармонията и силата на българският дух. Омагьосани от красотата.

Благодарим, Глория, ще те чакаме отново и с нетърпение.

Автор: **Фабиола Виценова**

„ПОРУЧИК БЕНЦ“ В СЛОВАКИЯ

Поредното събитие от Фестивала на българската култура и изкуство се проведе на 24.10.2019 г. в едно доста нестандартно, дори за самите актьори място. Театър „Под палубата“ се намира на кораб на единия бряг на р. Дунав в Братислава и е любимо място за културни изяви на братиславчани. Актьорите, които ни гостуваха по покана на БКС, са любими на българите, живеещи в Братислава – и тримата са интересни личности и много таланти. Нестандартната

ducha a ohromení krásou.

Vďaka Gloria, budeme znova na vás netrpezlivo čakať.

Автор: **Fabiola Vicensova**

PORUČÍK BENZ NA SLOVENSKU

Ďalšie podujatie Festivalu bulharskej kultúry a umenia sa konalo 24. októbra 2019, na dosť netradičnom mieste, dokonca aj pre samotných hercov. Divadlo „Pod palubou“ sa nachádza na lodi na jednom z brehov Dunaja v Bratislave a je obľúbeným miestom pre kultúrne podujatia Bratislavčanov. Hercov, ktorí nás navštívili na pozvanie BKZ, Bulhari žijúci v Bratislave milujú. Všetci traja sú veľmi talentovaní a zaujímavé osobnosti. Neobvyklá kombinácia a sprievodná atmosféra boli doplnené produkciou, ktorú predviedli- „Poručík Benc“ režiséra Boyka Ilieva podľa románu Dimitara Dimova. Prečo sa Dimitar Dimov a jeho „Poručík Benc“ hrá práve v Bulharsku?- kladli otázky diváci. Ukázalo sa, že Dimitar

комбинация и съпътстваща атмосфера се допълни от постановката, която те изпълниха – „Поручик Бенц“ на режисьора Бойко Илиев по едноименния роман на Димитър Димов. Защо Димитър Димов и защо „Поручик Бенц“ се играе в България точно сега? – коментираха хора от публиката. Оказва се, че Димитър Димов е слабост на Бойко Илиев, който успешно е поставял и „Осъдени души“ на сцената на Народния театър „Иван Вазов“.

Определено любопитен избор на автор и заглавие, което логично привлече и множество любопитни зрители. Театърът беше пълен, имаше дори правостоящи. Актьорите се радваха на топло посрещане и бурни аплодисменти. Ивайло Захариев влезе в ролята на френски капитан. Любомир Ковачев се превъплъти в образа на поручик Бенц, а в ролята на фаталната Елена Петрашева влезе актрисата Йоана Буковска. И тримата актьори играха с огромно желание и голям професионализъм и ни поднесоха едно незабравимо преживяване. Играта на Любомир Ковачев (поручик Бенц), върху когото падна тежестта на цялото представление, бе брилянтна.

Кой всъщност е поручик Бенц? Това е един германски военен лекар, който се влюбва в интелигентната и богата красавица от българския хайлайф Елена Петрашева – жена, съчетаваща ориенталска и европейска фаталност. Нейната красота е подчинена единствено на желанието да изпитва силни емоции. Чистата любов на немския лекар се оказва изправена пред непреодолими предизвикателства, които преобръщат живота му и имат фатални последици. Основната тема на спектакъла е любовта като себеотричане.

„Поручик Бенц“ (1938 г.) е първият роман на Димитър Димов, който показва интереса на автора към сложните, силни и трагични персонажи, необичайните

Dimov je slabosťou Boyka Ilieva, ktorý na javisku Národného divadla „Ivan Vazov“ úspešne režíroval aj „Odsúdené duše“.

Jednoznačne zaujímavý výber autora a diela, čo logicky priťahovalo veľa zvedavých divákov. Divadlo bolo plné a boli aj diváci, ktorí stáli. Herci sa tešili srdečnému privítaniu a búrlivému potlesku. Ivaylo Zahariev sa ujal úlohy francúzskeho kapitána. Lyubomir Kovačev sa vtelil do obrazu poručíka Benza a herečka Ioana Bukovska prevzala úlohu fatálnej Eleny Petrašovej. Všetci traja herci hrali s veľkou túžbou a profesionalitou a stvorili pre divákov nezabudnuteľný zážitok. Hra Ľubomíra Kovačeva (poručík Benz), na ktorú padla váha celého predstavenia, bola vynikajúca.

Kto je poručík Benz? Je to nemecký vojenský lekár, ktorý sa zamiluje do inteligentnej a bohatej krásy z bulharskej smotánky Eleny Petrašovej – ženy, spájajúcej orientálnu a európsku fatalitu. Jej krása je podriadená len túžbe zažiť silné emócie. Čistá láska nemeckého lekára čelí neprekonateľným výzvam, ktoré prevrátia jeho život naruby a privedú k fatálnym následkom. Hlavnou témou hry je láska ako sebaopieranie.

„Poručík Benz“ (1938) je prvý román Dimitara Dimova, ktorý poukázal na záujem autora o zložité, silné a tragické postavy, neobvyklé a hlboké psychologické konflikty a exotiku. Tento autor je dobre známy v škole ako jeden z mála bulharských kozmopolitných klasických autorov, ktorí v svojich dielach presahujú hranice Bulharska. Všetci sme čítali alebo aspoň pozerali film „Odsúdené duše“ a „Tabak“, pretože tieto diela boli súčasťou povinnej literatúry v škole, súčasťou kultúry každého Bulhara a samozrejme, pretože sú úžasnými literárnymi dielami.

Dňa 24.10.2019 nás „Poručík Benz“ opäť vrátil do školy, priviedol príjemnú a nostalgickú spomienku na časy, keď bol život pomalší a my sme mali možnosť užiť si všetko krásne a hodnotné. A napriek tragickému,

и дълбоки психологически конфликти, към странното и екзотичното. Този автор ни е добре познат от училище, като един от малцината български космополитни автори класици, които в тематиката на творбите си излизат извън границите на България. Всички сме чели или най-малкото гледали „Осъдени души“ и „Тютюн“, защото тези произведения бяха част от задължителната литература в училище, част от общата култура на всеки българин и разбира се, защото просто винаги са били прекрасни литературни произведения.

На 24.10.2019 г. „Поручик Бенц“ в Братислава отново ни върна в училище – приятен и носталгичен спомен за едни времена, когато животът бе по-бавен, а ние имахме възможност по-често да се наслаждаваме на красивото и стойностното. И въпреки трагичния, тъжен, но мрачно-неизбежен

финал, добре познат и от другите творби на автора, ние все пак си тръгнахме удовлетворени, защото видяхме и усетихме, че и в днешна България качествените произведения и автори се ценят, поставят на сцена и играят от качествени актьори. И днес те привличат зрители и даряват безценни мигове на естетическо и интелектуално удоволствие.

Автор: **Фабиола Виценова**

МАРИАН ВЪЛЕВ - КУКАТА ПРЕДСТАВИ ФИЛМА СИ „ЛОШО МОМИЧЕ“ В БРАТИСЛАВА

Филмът „Лошо момиче“ на Мариан Вълев – Куката беше представен в Братислава. Събитието беше последното от Фестивала на българското изкуство и култура 2019 г., организиран от Българския културен съюз.

При пълна зала премина прожекцията на „Лошо момиче“. Филмът е режисьорският дебют на Мариан Вълев, който е и негов сценарист.

Присъстващите на прожекцията не скучаеха, а бяха под напрежение от сюжета на филма. В „Лошо

smutnému, ale nevyhnutnému koncu, dobre známemu z iných diel autora, sme zostali spokojní, pretože sme videli a cítili, že aj dnes sú v Bulharsku kvalitné diela a autori oceňovaní, režirovaní a hraní kvalitnými hercami. Aj dnes tie diela lákajú divákov a darujú vzácne chvíle estetického a intelektuálneho potešenia.

Автор: **Fabiola Vicenova**

MARIÁN VALEV „KUKATA“ PREDSTAVIL V BRATISLAVE SVOJ NOVÝ FILM NEPOSLUŠNÉ DIEVČA

V Bratislave Marian Valev prezentoval svoj nový film „Neposlušné dievča“. Udalosť bola posledným podujatým festivalu bulharského umenia a kultúry- 2019, ktorý usporiadal Bulharský kultúrny zväz.

Premietanie filmu „Neposlušné dievča“ sa uskutočnilo v plnej kinosále. Je to režijný debut Mariana Valeva, ktorý je aj scenáristom.

Tí, ktorí sa zúčastnili premietania, sa nenudili a boli v napätí vďaka filmovému deju. „Neposlušné dievča“ zahrňuje všetky možnosti gradácie a degradácie

момиче“ са обхванати всички възможности за издигане и падане на човека. Във филма е засегнат проблемът за конфликтите в семействата и докъде може свръхамбицията на родителите да тласне техните деца.

Жанета (Любомира Башева) е младо момиче, чиято амбициозна майка Ирена (Саня Армутлиева) изисква от дъщеря си максимума, а щом го получи, очакванията ѝ стават още по-големи. В живота ѝ настъпват драстични промени, след като преживява семейна трагедия и става жертва на насилие. Жанета, наричана Жожо, попада в бездната на наркотиците и танците на пилон, в един порочен свят, в който богати мъже си плащат за вниманието ѝ. Жожо се отдалечава от славното време на спортистка номер едно и започва да търси изход там, където изход няма. С нейния случай се заема следователят със синдром на Аспергер – персонаж, брилянтно

човека. Film sa zaoberá problémom rodinných konfliktov a toho, kam môžu priviesť deti mimoriadne rodičovské ambície.

Žaneta (Lyubomira Baševa) je mladé dievča, ktorého ambiciózna matka Irena (Sanya Armutlieva) požaduje od svojej dcéry maximum, a keď ho získá, očakávania rastú. V živote dievčata prichádza k dramatickým zmenám po tom, čo zažila rodinnú tragédiu a stala sa obeťou násillia. Žaneta, nazývaná Žožo, upadá do priepasti drog a tancu pri tyči, do špinavého sveta, v ktorom jej bohatí muži venujú svoju pozornosť. Žožo sa vzdaluje od slávnych čias športovkyne číslo jedna a začína hľadať cestu von, kde niet cesty. Jej prípad vyšetruje

vyšetrovateľ s Aspergerovým syndrómom, postava, ktorú brilantne zahral Deyan Donkov. Obsadenie filmu „Neposlušné dievča“ zahŕňa hercov: Dilyana Popova, Daria Simeonova, Elena Telbis, Georgi Kadurin, Velislav Pavlov. So špeciálnou účasťou vo filme sa prezentovali

„zlaté“ dievčatá národného tímu modernej gymnastiky, a takisto aj prezidentka federácie Iliana Raeva.

Film je doprevádzaný hudbou od Rammstein a Massive Attack, ktorí bezplatne poskytli hudobné práva Mariánovi Valevovi.

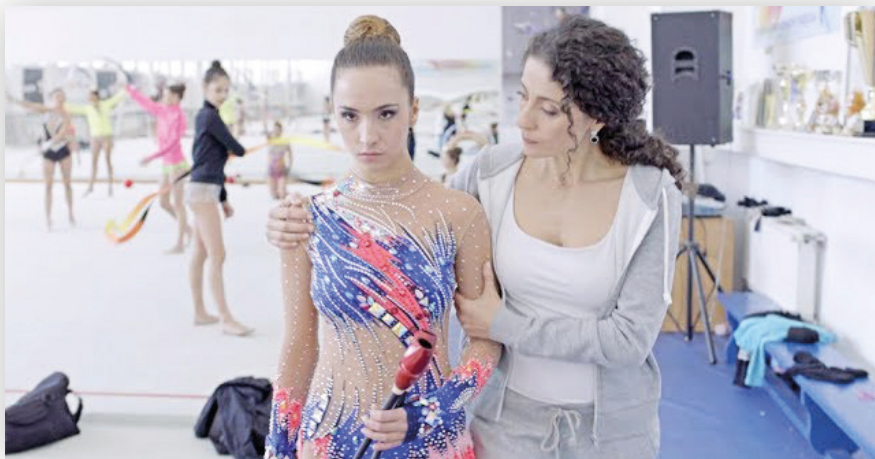
Po projekcii sa „Kukata“ stretol so svojimi fanúškami z Bratislave. Otázky mu položili nielen bulharskí diváci, ale aj prítomní Slováci. Pýtali sa, či by mohli film pozerať inokedy, aby pozvali svojich priateľov. Každý obdivoval nový bulharský film a prácu režiséra.

изигран от Деян Донков. Звездният състав на „Лошо момиче“ включва още: Диляна Попова, Дария Симеонова, Елена Телбис, Георги Кадури, Велислав Павлов. Със специално участие във филма са и „златните момичета“ от националния отбор по художествена гимнастика, както и президентът на Федерацията Илияна Раева.

Филмът е озвучен от Rammstein и Massive Attack, които напълно безплатно са предоставили правата за музиката на Мариан Вълев.

След края на прожекцията Куката се среща със своите почитатели в Братислава. Въпросите си към него зададоха не само българските зрители, а и присъстващите словаци. Те се интересуваха дали могат да гледат

Hviezda z filmu Undercover Marian Valev prezradil divákovi, že scenár sa opiera o niekoľko skutočných príbehov. „Jeden z príbehov je príbeh pasáčky z Varny, ktorá bola informátorkou polície. Jej drzosť siaha až k pichnutiu nožom dvoch policajtov. Potom ju našli mŕtvu“, povedal Valev. Ďalej

филма и друг път, за да поканят свои приятели. Всички изразиха възхищението си от новия български филм и от работата на режисьора.

Звездата от „Под прикритие“ сподели със зрителите, че сценарият е базиран на няколко истински истории. „Едната история е на сводница от Варна, която беше информатор на полицията. Нейната наглост стига дотам, че дори наръга двама полицаи. След това я намериха мъртва“, заяви Вълев. Той каза още, че следователят е реална личност, негов приятел, който му разказвал истории и умрял самотен. „Историята на гимнастичката също е реална, но в живота бащата е постъпил като майката от филма“, добави режисьорът.

За да изиграе ролята на гимнастичката, Любомира Башева тренира пет месеца художествена гимнастика. Благодарение на това тя успява да изтанцува съчетанието, поставено от Лили

уведол, že vyšetrovatel bol skutočným človekom, jeho priateľom, ktorý mu tie príbehy rozprával a nakoniec zomrel osamelý. „Príbeh gymnastky je tiež skutočný, ale v živote otec pôsobil tak, ako matka vo filme“, dodal režisér.

Na to, aby zahrala úlohu gymnastky, Lyubomira Baševa cvičila gymnastiku päť mesiacov. Vďaka tomu dokázala zatancovať choreografiu Lily Ignatovej. Herečka musela stráviť ďalšie tri mesiace tréningom tanca pri tyči a okrem toho „Kukata“ jej usporiadal stretnutia s drogovými závislými, aby zistila, ako sa správajú. „Natalie Portman trénovala balet šesť mesiacov a vyhrala Oscara a naše dievča nedostalo ani honorár od BNT (Bulharská národná televízia)“, povedal Valev.

Pokiaľ ide o jeho úlohu v seriáli Undercover, „Kukata“ prezradil, že pred mesiacom navštívil Argentínu a cítil sa tam ako Brad Pitt. Hneď ako vstúpil

Игнатова. На актрисата ѝ се налага още три месеца да тренира танци на пилон, а освен това Куката ѝ е уредил срещи с наркомани, за да разбере как се държат. „Натали Портман тренира шест месеца балет и спечели оскар, а нашето момиче дори още не си е получило хонорара от БНТ“, сподели Вълев.

Относно ролята си в „Под прикритие“ Вълев заяви, че преди месец е посетил Аржентина и се е почувствал като Брад Пит. Още при влизането си в страната митничарят е поискал да се снима с него. Сериалът „Под прикритие“ стана много популярен не само в България, продукцията се гледа в 184 територии на 3 континента.

На въпрос за бъдещите му творчески планове Мариан Вълев сподели, че смята да направи филм по Йовковия разказ „Индже“. Преди това е работил по три сценария, но се е отказал да ги реализира. „Всеки трябва да надскочи себе си. Не трябва да правим нещо, което вършим добре, защото не се развиваме“, заключи Вълев.

Автор: **Ивайло Табаков**

do krajiny, colný úradník si chcel s ním urobiť fotografiu. Seriál Undercover sa stal veľmi populárnym nielen v Bulharsku, produkciu sledujú diváci zo 184 štátov na 3 kontinentoch.

Na otázku o svojich budúcich plánoch Marian Valev povedal, že plánuje natočiť film o Yovkovom príbehu „Indže“. Predtým pracoval nad tromi scenármi, ale odmietol ich implementovať. „Každý sa musí prekonať. Nemali by sme robiť niečo, čo robíme dobre, pretože sa tak nerozvíjame“, uzavrel Valev.

Autor: **Ivaylo Tabakov**

Ако един човек има българска лична карта, но се чувства небългарин, трябва ли да го съдим за това? Защото той може да бъде арменец, турчин, влах, евреин, но е имал щастието да се роди в България и прадедите му също да са родени тук. Не е ли същото положението и в Словакия? Не живеят ли и в рамките на Словакия карпато-русини, унгарци, мораваци, немци? В такъв случай от какво се изгражда една държава, ако не от хората в нея? Кога етносът се превръща в народ? Има ли разлика между народ и нация? Защо кюрдите и каталунците толкова много искат да имат свои държави днес, когато границите все повече изчезват? Трябват ли ни нови граници?

Всички тези въпроси през последните години водят само до един извод. Понятието „родина“ няма нищо общо с администрацията, която народът назначава с демократични избори. Същата тази дума, която учителите се чудят как да обяснят на децата – родина – сякаш е обречена на забравя. След още 50 години може би ще бъде част от архаичната лексика. Малко ли думи са изчезнали от епохата на Романтизма до днес?

Днешната ми тема е за романтиците Христо Ботев и Людовит Щур. Прилики и разлики. Приликите са принципни, разликите са само в детайлите.

Словакия и България са две малки държави, изпъстрени с етноси и езици. Европа е богата на история, а българите и словаците живеят на кръстопътища и винаги са имали за съседи големи империи с големи претенции. 7 милиона българи плюс 5,5 милиона словаци е равно на 12,5 милиона, а само в град Истанбул живеят около 20 милиона. За ден можеш да стигнеш от единия край на България до другия. И да чуеш всякакви наречия. От Добруджа до Македония все български се говори, но един добруджанец и един македонец може и да не се разберат без преводач.

И в цялата тази шарения и в условията на чужда власт преди време едни хора са успели да стигнат до идеята за свободата и идентичността. Между другото, една от характеристиките на романтиците е, че рядко някой от тях доживявал старост. Не само Байрон, Кийтс, Пушкин и Лермонтов напускат този свят млади, но и Ботев, и Щур също така. И това е, защото тези луди глави са в конфликт със света, не го приемат такъв, какъвто е. Самотни и неразбрани, всички романтици живеят кратко, но оставят следа. А официалната власт ги преследва заради идеите им. Унгария издава заповед за арест на Щур през размирната 1848. В същата година на 6 януари в една от класните стаи в училището в Калофер се ражда Христо Ботев. Там било настанено временно семейството на даскал Ботьо, бащата на Христо.

Националната свобода била за героите не

Ak má človek bulharský preukaz totožnosti, ale necíti sa byť Bulharom, mali by sme ho za to súdiť? Ten človek môže byť Arménom, Turkom, Vlachom, Židom, mal však šťastie, že sa on a jeho predkovia narodili v Bulharsku. Nie je rovnaká situácia aj na Slovensku? Nežijú na Slovensku aj Rusíni, Maďari, Moravania, Nemci? V takom prípade, z čoho je krajina vybudovaná, ak nie ľuďmi? Kedy sa z etnika stal ľud? Existuje rozdiel medzi ľudom a národom? Prečo chcú Kurdi a Katalánci mať svoje vlastné krajiny práve dnes, keď hranice miznú? Potrebujeme nové hranice?

Všetky tieto otázky v posledných rokoch vedú iba k jednému záveru. Pojem „vlast“ nemá nič spoločné s administratívou, ktorú ľudia menujú demokratickými voľbami. Ja to to isté slovo, ktoré sa učitelia snažia vysvetliť deťom. Vlast sa zdá byť odsúdená na zánik a po ďalších 50. rokoch môže byť súčasťou archaického slovníka. Dosť toho pomizlo z romantickej doby až dodnes. Mojou dnešnou témou sú romantici Christo Botev a Ľudovít Štúr. Podobnosti a rozdiely. Podobnosti sú základné, rozdiely sú iba v detailoch.

Slovensko a Bulharsko sú dve malé krajiny plné etník a jazykov. Európa je bohatá na históriu, Bulhari a Slováci žijú na križovatkách a vždy susedili s impériami s veľkými nárokmi. Takže 7 miliónov Bulharov plus 5,5 miliónov Slovákov sa rovná 12,5 miliónov ľudí a pritom len v Istanbule žije 20 miliónov obyvateľov. Za deň sa môžete dostať z jedného konca Bulharska na druhý. A počuť všelijaké dialekty. Od Dobruďy až do Macedónska sa rozpráva v bulharčine, ale jeden Dobruďžan a jeden Macedónčan sa bez prekladateľa nemusia navzájom chápať.

A vo všetkom tom pestrofarebnom prostredí, v podmienkach cudzej moci boli niektorí ľudia schopní prísť s myšlienkou o slobode a identite. Mimochodom, jednou z charakteristík romantikov je, že len zriedka niekto z nich žil do vysokého veku. Nielen Byron, Keats, Puškin a Lermontov nechávajú tento svet mladí, ale aj Botev a Štúr. A to preto, že tieto šialené hlavy sú v rozpore so svetom, neakceptujú ho takým, aký je. Osamelí a nepochopení, všetci romantici žijú krátko, ale zanechávajú stopy. A oficiálne úrady ich prenasledujú za ich ideu. Maďarsko vydalo v roku 1848 rozkaz o zatknutí Štúra. V tom istom roku, 6. januára, sa Christo Botev narodil v jednej z tried v škole v Kaloferi. V ňom bola dočasne umiestnená rodina učiteľa Boťa, otca Christa.

Národná sloboda bola pre hrdinov dôležitá nielen sama o sebe, bola to cesta k osobnej slobode jednotlivca. Botev aj Štúr si predstavovali budúcnosť, v ktorej je ľud nezávislý od cudzej moci a má svoje vlastné vedenie. Napríklad Slováci sa identifikovali ako národ, ktorý hovorí stredoslovenským dialektom a chápe ho, dialekt s najmäjšou výslovnosťou a najjasnejšími prejavmi rytmickeho zákona slabík- čo sú

самоцел, а път към личната свобода на индивида. Ботев и Щур са си представлявали бъдеще, в което народът им е независим от чужда власт и има свое управление. Така словаци се идентифицирали като един народ, който говори и разбира среднословашкото наречие, с най-мекото произношение и най-ясните прояви на ритмичния закон за дължините на сричките – особености, които го отличават от украинския, полския и чешкия език. Кодификацията на словашкия книжовен език била тази победа в борбата за независимост, която за българите представлявало Освобождението.

Но да продължа с приликите. И двамата са автори на стихотворения. Поезията е любимият начин на изразяване за романтиците. И двамата в различни периоди са учители, и двамата се обръщат към фолклора, за да стигнат по-бързо до сърцата на хората. Условиата в Австро-Унгария и в Османската империя са различни, но идеите на героите ни са еднакви. Убеден съм, че мога да открия още десетки и стотици паралели между двете личности. Днес може да чуете мнението, че панславизмът е политическа измислица и че славянските народи нямали нищо общо помежду си, че самата дума „славяни“ е изкуствено създадена и пропагандирана, че идва от латинската дума за „роб“, но ако човек чете достатъчно и обръща внимание само на сериозните книги, написани от историците и езиковедите, няма опасност да се обърка. Средновековният автор говори за „словените“, които нямали свои букви и пишели с черти и резки. Коренът е от думата „слово“, онези, които се разбирали помежду си, които имали общи слова, тоест думи. В опозиция на онези, чиито езици не разбирали. Тях всички ги наричали „немци“, защото били като неми, не могли да говорят разбираемо за славяните/словените.

Няма нищо случайно, нали знаете. И приликите между нашите национални герои и исторически личности съществено са случайни. Напълно закономерни са, все пак произлизат от едни и същи корени. Ако ме попитат какво те топи това в епохата на фалшивите новини и информационизма, ще отговоря – просто ми е хубаво да го знам. Истината ми доставя удоволствие. И за доброто психическо здраве осмислянето на времето е на първо място. Какъв е първият въпрос на психиатрите при преглед – кой ден сме днес, коя година. Изгубим ли паметта си, забравим ли откъде идваме, ставаме душевноболни. Така че глобализацията с нейната прогнозирана всеобща амнезия се отменя. Засега.

Автор: **Николай Фенерски**

základné črty, ktoré ho odlišujú od ukrajinčiny, poľštiny a češtiny. Kodifikácia slovenského literárneho jazyka bola tým víťazstvom v boji za nezávislosť, ktoré pre Bulharov predstavovalo oslobodenie.

Dovoľte mi však pokračovať v podobnostiach. Obaja hrdinovia sú autormi básní. Poézia je obľúbeným spôsobom vyjadrovania romantikov. Obaja sú učители v rôznych časoch a obaja sa obracajú na folklór, aby sa rýchlejšie dostali k srdcom ľudí. Podmienky v Rakúsko-Uhorsku a v Osmanskej ríši sú rôzne, ale idey našich hrdinov sú rovnaké. Som presvedčený, že medzi týmito dvoma osobnosťami nájdem desiatky až stovky paralel. Dnes si môžete vypočuť názor, že panslavizmus je politickým vymýšľaním a že slovanské narody nemajú nič spoločné, že slovo „Slovania“ bolo umelo vytvorené a propagované, že pochádza z latinského slova „otrok“, ale ak človek číta dosť a obracia svoju pozornosť iba na vážne knihy, napísané historikmi a lingvistami, nehrozí, že sa pomýli. Stredoveký autor hovorí o „Slovenoch“, ktorí nemali písmo a písali s črtami. Koreň názvu je zo slova „slovo“, čiže tí, ktorí si navzájom rozumeli, ktorí mali spoločné slová. Na rozdiel od tých, ktorí slovanskému jazyku nerozumeli. Všetci sa nazývali Nemci, pretože boli neví, neschopní hovoriť so Slovami zrozumiteľne.

Nie je to náhoda, viete. A podobnosti medzi našimi národnými hrdinami a historickými osobnosťami nie sú náhodné. Sú úplne prirodzené, keďže pochádzajú z rovnakých koreňov. A ak sa ma spýtajú, či ma tá myšlienka zohrieva v dobe falošných správ a informovania, odpoviem, že je to aspoň dobré vedieť. Pravda mi dáva potešenie. A pre dobré duševné zdravie je najdôležitejšie mať zmysel pre čas. Aká je prvá otázka, ktorú sa vás psychiater opýta? „Aký je dnes deň a rok?“ Ak stratíme pamäť, zabudneme odkiaľ pochádzame, duševne ochorieme. Globalizácia s jej predpokladanou univerzálnou amnéziou sa teda odkladá. Zatiaľ.

Autor: **Nikolay Fenerski**

ETNO-JAZZ ENERGIA V BRATISLAVE

Etno-jazzový koncert skupiny 2 Men Orchestra v ktorom vystúpili Nikolaj Ivanov – OM (klavír, gitara, flauta a spev) a Peter Jordanov – Bunny (bicie nástroje) sa konal v Bulharskom kultúrnom inštitúte dňa 04.11.2019. Dvaja rovnako zmyšľajúci hudobníci tvoria celý orchester - hrajú na desiatky nástrojov. Pri hraní robí Bunny kúzla s bubnom heng, kahonom, africkým jambe, elektronickým vlnovým bubnom a s rôznymi perkusiami vrátane rainsticks, ktoré vytvárajú atmosférické zvuky. Desiatky poslucháčov tleskali piesňam Nikolaja Ivanova, ktoré spájajú indické a africké melódie s ľudovými piesňami z pohoria Rodopy.

Okrem mnohých exotických nástrojov používali

ЕТНО-ДЖАЗ ЗАРЯД В БКИ БРАТИСЛАВА

Етно-джаз концерт в изпълнение на 2 Men Orchestra, съставен от Николай Иванов – ОМ – клавири, китара, флейта и вокали, и Петър Йорданов – Бъни – перкусии, огласи Българския културен институт на 04.11.2019 г. Двата съмишленици представляват цял оркестър, защото свирят на десетки инструменти едновременно. Бъни потопи публиката във вълшебните звуци на екзотичните си инструменти – хенг, дърм, кахон, африканско джембе, електронен уейв дърм и различни перкусии и рейнстикове, които издават атмосферни звуци. Николай Иванов – ОМ пък накара десетките слушатели да аплодират прави песните му, в които се преплитаха индиански и африкански напеви с родопски народни песни.

Освен възможностите на многобройните екзотични инструменти двамата вицуози използваха и съвременните технологии, за да звучи музиката им мощно и многопластово като оркестър. За саунд им служеше запис от надградени звуци и тембри, който оформяше богатата звукова тъкан. Музиката им бе синтез от стилове – джаз, етно, сакрална и езотерична музика, с акцент върху вибрацията на отделния звук, гравитираща от близка до тишината енергия към кресчендо. Двата изпълниха и авторски композиции за филми на Николай Иванов – ОМ, като „Потъването на Созопол“, „Една калория нежност“, „Слънчево“, „Посветените на Огъня“, „Истината за Орфей“ и др.

Автор: БКИ

27-МИ МЕЖДУНАРОДЕН ПАНАИР НА КНИГАТА В БРАТИСЛАВА „БИБЛИОТЕКА 2019“

Двама известни словашки писатели в превод на български език представи Българският културен институт и Съюзът на българските интелектуалци в Братислава на 27-мия Международен панаир на книгата в панаирната палата „Инхеба“.

Преводачът на първата книга „Трол“ – Асен Милчев, младият словашки писател Михал Хворецки и Мая Янчева участваха в дискусия на тема „Как би изглеждал светът, когато в него се възцари дезинформацията, а фалшивите новини станат ежедневие?“ Авторът Михаил Хворецки вярва, че научната фантастика скоро ще стане реалност, а интернет пространството вече владее пропагандата, както е в сюжета на романа му. Романът е факт, благодарение на издателство

aj moderné technológie, aby ich hudba bola rovnako výkonná a viacvrstvá a znela ako orchester. Bohatú zvukovú štruktúru tvorila nahrávka vylepšených zvukov a tónov. Ich hudba bola syntézou jazzovej, etnickej, sakrálnej a ezoterickej hudby s dôrazom na vibrácie

jednotlivého zvuku, ktorý priťahoval takmer tichú energiu ku „crescendu“. Obaja predviedli autorské kompozície pre filmy, ako napríklad „Potopenie Sozopolu“, „Jedna kalória jemnosti“, „Slnéčné“, „Venované ohňu“, „Pravda o Orfeovi“ a ďalšie.

Autor: BKI

27. MEDZINÁRODNÝ KNIŽNÝ VEĽTRH V BRATISLAVE BIBLIOTEKA 2019

Bulharský kultúrny inštitút a Zväz bulharských intelektuálov v Bratislave predstavil dvoch známych slovenských spisovateľov na 27. medzinárodnom knižnom veľtrhu v Inchebe.

Prekladateľ prvej knihy Trol - Asen Milčev, autor Michal Hvorecký a literátka Maja Jančeva sa zúčastnili diskusie na tému - ako by mohol vyzeráť svet, v ktorom vládne dezinformácia a falošné správy sa podávajú na dennom poriadku. Michal Hvorecký je presvedčený, že sci-fi sa čoskoro stane realitou a v internetovom priestore už dominuje propaganda rovnako ako v

„Безсмъртни мисли“, София, 2019.

„Спомни си за Царя“ бе представена от директорката на Българския културен институт – г-жа Ваня Радева. Романът е дело на известния словашки писател Антон Хикиш, а преводът на български език е на Людмила Котарова, с която беше осъществена онлайн връзка в София по време на събитието. Пред словашката публика г-жа Радева припомни исторически факти за династията Сакс-Кобург-Гота и ролята ѝ в българската история. Книгата е на издателство „Ерго“, София, 2019.

Автор: БКИ

прибеку jeho románu. Román je na knižnom trhu vďaka vydavateľstvu Nesmrteľné myšlienky, Sofia, 2019.

Knihu Pamätaj na cára predstavila riaditeľka bulharského kultúrneho inštitútu - pani Vania Radeva. Román je dielom známeho slovenského spisovateľa Antona Hykisha a do bulharčiny ho preložila Ľudmila Kotarová, ktorá bola počas podujatia na online linke v Sofii. Pred slovenským publikom boli pripomenuté historické fakty o dynastii Sax-Coburg-Gotha a jej úlohe v bulharských dejinách. Knihu vydalo vydavateľstvo ERGO, Sofia, 2019.

Autor: BKI

„ПИСМО ДО СЪВЕТСКО ДРУГАРЧЕ“ - САТИРИЧЕН МОНОСПЕКТАКЪЛ

Българската общност в Братислава отбеляза 30-годишнината от падането на Берлинската стена със сатиричен моноспектакъл, който се игра на 12.11.2019 г. в театър „Мала сцена“. Събитието бе организирано от Българския културен институт в словашката столица и бе под патронажа

LIST SOVIETSKEMU KAMOŠKOVÍ - ŠATIRICKÁ MONODRÁMA

Bulharská komunita v Bratislave oslávila 30. výročie pádu Berlínskeho múru satirickou monodramou, ktorá sa hrala 12.11.2019 v Divadle Malá Scéna. Predstavenie bolo organizované Bulharským kultúrnym inštitútom a bolo pod záštitou J. E., mimoriadne a splnomocnenej veľvyslankyne

на извънредния и пълномощен посланик на Р. България – Н. Пр. г-жа Йорданка Чобанова. Тя откри събитието, като честити на присъстващите годишнината от демократичните промени и откъсването на десетки държави в Европа, сред които България и Словакия, от съветската политическа орбита.

Младият и талантлив актьор Александър Валериев се превъплъти в 9 роли под звуците на руски и български маршове и шлагери от времето на социализма. Талантът му е завладяващ и обещава да го изведе до най-престижните сцени на българския театър.

Пиесата разкрива смешната и едновременно с това тъжната съдба на пионерчето Петър от провинцията, решило да напише писмо на непознато съветско другарче, както бе модно по онова време, и да му сподели патилата си.

Постановката е носител на наградите за драматургия на Националния театрален фестивал „Нова българска драма“ и на „Аскеер“ за съвременна българска драматургия. Текстът и скечовете са дело на Николай Гундеров, известен в театралните среди с блестящото си чувство за хумор. Великият чешки кинорежисьор и носител на „Оскар“ Иржи Менцел определя сценария като „детайлно вглеждане в крехкия свят на съзряващия човек“, а критиците признават, че „пиесата е нещо различно в жанра на съвременната комедия“ (проф. Виолета Дечева). Според известния драматург Христо Бойчев тя е впечатляваща, а диалогът в нея е свършен – едновременно естествен, активен, пестелив и резониращ.

Публиката дълго аплодира права спектакъла, след като се бе смяла през сълзи на трагикомедията.
Автор: БКИ

Bulharskej republiky na Slovensku, pani Yordanki Čobanovej. Veľvyslankyňa otvorila udalosť tým, že zablahoželala všetkým prítomným pri príležitosti výročia demokratických zmien a odtrhnutia desiatok európskych krajín vrátane Bulharska a Slovenska od sovietskej politickej obežnej dráhy.

Mladý a talentovaný herec Alexander Valeriev sa premenil v 9 rolách pod sprievodom ruských a bulharských pochodov a šlágrov z obdobia socializmu. Jeho talent je presvedčivý a sľubuje, že ho dovedie do najprestižnejších scén bulharského divadla.

Hra odhaľuje smiešny a zároveň smutný osud pioniera Petra z provincie, ktorý sa rozhodol napísať list neznámemu sovietskemu kamoškovi, tak ako to bolo moderné v tom čase, a podeliť sa o svoje starosti.

Hra je držiteľom ocenení dramaturgie na divadelných festivaloch Nová bulharská dráma a Askeer za súčasnú bulharskú dramaturgiu. Scenár a réžia sú dielom Nikolaja Gunderova, ktorý je známy v divadelných kruhoch svojim geniálnym zmyslom pre humor. Veľký český filmový režisér a nositeľ Oskara Jiří Menzel opisuje scenár ako „detailný pohľad do krehkého sveta dospievajúceho človeka“ a kritici uznávajú, že „táto hra predstavuje niečo odlišné v žánri súčasnej komédie“ (Prof. Violeneta Dečeva).

Podľa známeho dramatika Christa Bojčeva je hra pôsobivá a dialóg je dokonalým a zároveň prirodzeným, aktívnym, skromným i rezonujúcim.

Publikum dlho tleskalo po tom, ako sa cez slzy smialo počas tejto tragikomédie.

Autor: BKI

СЛОВАШКАТА ПУБЛИКА СЕ ПОТОПИ В СВЕТИНА ОТ ЗВУЦИ, БАГРИ И СЛОВО

Интересен по своята форма и съдържание концерт привлече вниманието на словашката общественост на 30.10.2019 година в Огледалната зала на Примациалния палат. Уникалността на събитието беше реализирана чрез компилация от багри, звуци, светлина и слово, които не претендираха за доминантност помежду си, а синхронно се преплитаха в едно невероятно преживяване за публиката. Идеята на професионалните творци Радостина Доганова, Константин Илиевски, Катарина Седлакова включваше емоционално въздействие върху сетивата на публиката. Това многопластово културно събитие, озаглавено „Потъване на светлината“, представляваше музикално-художествено-поетичен рецитал.

Картините на българската художничка Радостина Доганова отразяваха топлината на слънцето и богатството на духовния и свят.

Звучите, подбрани от българския диригент и композитор Константин Илиевски, разкриваха дълбочината на търсенията и вдъхновението на твореца, създал неповторим калейдоскоп от емоции.

Словото, излязло изпод майсторското перо на българския поет Сашо Серафимов, беше свързващото звено в този нетрадиционен на пръв поглед мултикултурен проект.

Голяма е заслугата на словашката преводачка Катарина Седлакова, която е уловила изящството на стиховете на поета и ги е превърнала в словашки еквивалент, докосващ съзнанието и душата на словашката публика.

Уникалното изпълнение на актьора Мариан Миташ развълнува зрителите и ги потопи в един нов и различен свят на поета Сашо Серафимов, където те станаха част от неговите мисли и преживявания. Неповторимият глас на сопраното Ева Шушкова облеche в музика словото и му придаде съвършенство.

SLOVENSKÍ DIVÁCI SA PONORILI DO SVETLA ZO ZVUKU, FARIEB A SLOV

Koncert, zaujímavý svojou formou a obsahom, ktorý sa konal 30.10.2019 v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca, prilákal pozornosť slovenských divákov. Jedinečné podujatie sa uskutočnilo prostredníctvom kompilácie farieb, zvukov, svetla a slov, ktoré nedominovali pomedzi seba ale sa synchrónne spájali do neuveriteľného zážitku. Nápad profesionálnych tvorcov Radostiny Doganovej, Konstantina Ilievského a Katariny Sedlákovej zahŕňal emocionálny vplyv na zmysly publika. Toto viacvrstvé kultúrne podujatie s názvom „Potopa svetla“ je hudobno - umelecko-poetickým recitálom.

Obrazy bulharskej umelkyne Radostiny Doganovej odrážali teplo slnka a bohatstvo jej duchovného sveta. Zvuky, ktoré vybral bulharský dirigent a skladateľ Konstantin Ilievski, odhalili hĺbku umelcovho hľadania a inšpirácie, ktorá vytvorila jedinečný kaleidoskop emócií.

Slovo, ktoré vyšlo z majstrovského pera bulharského básnika Saša Serafimova, bolo spájajúcou súčiastkou v tomto na prvý pohľad netradičnom multikultúrnom projekte.

Veľkú zásluhu má aj slovenská prekladateľka Katarína Sedláková, ktorá zachytila eleganciu poetických básní a vytvorila z nich slovenský ekvivalent, dotýkajúci sa mysle a duše slovenského publika. Unikátne predstavenie herca Mariana Mitaša vzrušilo divákov a ponorilo ich do nového a odlišného sveta básnika Saša Serafimova, kde sa mali možnosť stať súčasťou jeho myšlienok a zážitkov.

Jedinečný hlas sopranistky Evy Šuškovéj toto slovo obliekol do zvukov a pridal mu dokonalosť.

Hostia podujatia mali možnosť pozorovať zručnosti súboru Quasars s dirigentom Ivanom Bufom, ktorý

Гостите на това събитие имаха възможността да наблюдават уменията на ансамбъл „Квазарс“ с диригент Иван Буфа, осъществил на едно високо професионално ниво творческите търсения и замисъла на Константин Илиевски.

Главен организатор на литературната вечер и на концерта „Потъване на светлината“ е сдружение „Тера Култа“, което обединява професионални творци с отношение към българската култура, етаблирани в контекста на словашката културна сцена. Двете събития се проведеха в навечерието на празника Вси светии, който е много важен за словашката общественост, и изпълниха сърцата на присъстващите с любов и светлина.

Творците получиха и подкрепата на българските институции в Братислава – на Посолството на Република България в Република Словакия и на Българския културен институт в Братислава. Нейно Превъзходителство госпожа Йорданка Чобанова изпрати поздравителен адрес, с който благодари на всички участници за реализацията на международния новаторски проект, превърнал се в мост на сътрудничество между българската и словашката култура. В своя поздравителен адрес посланик Чобанова допълни, че светлината не е само главно мото на проекта, то показва и чистотата на сърцата.

Културните събития бяха подкрепени и от словашките институции, сред които беше и кметът на Братислава инженер-архитект Матуш Вало. Мероприятията се организираха благодарение на Фонда за подкрепа на културата на малцинствата. В края на това изкушение за ума и душата поетът Сашо Серафимов поднесе мил дар от сърце на творците Константин Илиевски, Радостина Доганова и Катарина Седлакова. Камъчето, което всеки един от тях получи с индивидуално послание, беше не само частица от България, но притежаваше неповторим емоционален заряд от света на самия Сашо Серафимов.

Автор: **Радка Атанасова**

на високей професионалней úrovни uskutočnil tvorivé predstavy Konstantína Ilievského.

Hlavným organizátorom Literárneho večera a koncertu Potopa svetla je Združenie Terra Kulta-združenie profesionálnych umelcov s vzťahom k bulharskej kultúre v kontexte slovenskej kultúrnej scény. Tieto dve udalosti sa konali v predvečer Dňa všetkých svätých, ktorý je pre slovenskú verejnosť veľmi dôležitý, a naplnili srdce prítomných láskou a svetlom.

Tvorcovia získali podporu aj bulharských inštitúcií v Bratislave- Velvyslanectva Bulharskej republiky na Slovensku a Bulharského kultúrneho inštitútu v Bratislave. Jej Excelencia, pani Yordanka Čobanová, zaslala blahoželenie a poďakovanie všetkým účastníkom za realizáciu medzinárodného inováčného projektu, ktorý sa stal mostom spolupráce medzi bulharskou a slovenskou kultúrou. V svojom blahoželaní veľvyslankyňa Čobanová dodala, že svetlo nie je len hlavným mottom projektu, ale poukazuje aj na čistotu srdca.

Kultúrne podujatia podporili aj slovenské inštitúcie vrátane primátora mesta Bratislavy, inžiniera architekta Matúša Valla. Podujatia boli organizované s podporou Fondu na podporu kultúry menšín.

Na konci tohto pokúšenia pre dušu a rozum, básnik Sasho Serafimov odovzdal milý darček tvorcom Konstantinovi Ilievskému, Radostine Doganovej a Kataríny Sedlákovej. Kamienok s individuálnym posolstvom, ktorý každý z nich dostal, nebol len časticou Bulharska ale aj jedinečným emocionálnym nábojom zo sveta Saša Serafimova.

Автор: **Radka Atanasova**

LITERÁRNY VEČER S BÁSNIKOM SAŠOM SERAFIMOVOM

Kúzlo slova upútalo hostí literárneho večera s bulharským básnikom Sašom Serafimovom. Jeho básne boli predstavené na Velvyslanectve Bulharskej republiky na Slovensku 31.

ЛИТЕРАТУРНА ВЕЧЕР С ПОЕТА САШО СЕРАФИМОВ

Вълшебството на словото завладя гостите на литературната вечер с българския поет Сашо Серафимов. Неговите стихове бяха представени в Посолството на Република България в Република Словакия на 31.10.2019 година под егидата на Нейно Превъзходителство госпожа Йорданка Чобанова. Гостите имаха възможността да почувстват задушевната атмосфера, породена от творчеството на поета. Присъстващите научиха по какъв начин създава своите стихове Сашо Серафимов и какво пробужда неговото вдъхновение. В края на вечерта почитателите на поета отнесоха със себе си не само частица от България, но и книга с автограф.

Автор: **Радка Атанасова**

ТРАДИЦИОННА ВЕЧЕР НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОР

Тази година традиционната фолклорна вечер на българите в Словакия се проведе на 16 ноември в Културния дом „Карлова вес“. Отново се събраха гости от България, Австрия

октóбра 2019. Удалостъ са конала под заштитой Jej Excelencie pani Yordanky Čobanovej. Hostia mali možnosť pocítiť duchovnú atmosféru, ktorú vytvorila básnická kreativita. Účastníci sa dozvedeli, ako Sašo Serafimov vytvára svoje básne a čo v ňom prebúdzá inšpiráciu. Na konci večera si obdivovatelia básnika odniesli so sebou nielen kúsok Bulharska, ale aj knihu s autogramom.

Автор: **Radka Atanasova**

TRADIČNÝ VEČER BULHARSKÉHO FOLKLÓRU

Tento rok sa tradičný folklórny večer Bulharov na Slovensku konal 16. novembra v Kultúrnom dome v Karlovej Vsi. Znova sa zhromaždili hostia z Bulharska, Rakúska a Slovenska. Spoločne sme strávili nádherný hudobný večer, plný

tanca, piesní, chutného jedla a príjemnej spoločnosti. Tradičný folklórny večer bol organizovaný BKZ a pod záštitou bulharského veľvyslanectva a veľvyslankyne Yordanky Čobanovej. Tradične sa sem zapájajú Bulhari narodení na Slovensku, potomkovia bulharských prisťahovalcov a záhradkárov z minulého storočia, ich priatelia, mladí a starí Bulhari, pracujúci a žijúci na Slovensku aj v Rakúsku.

Tanečný súbor Kitka z Viedne a ich priatelia nás

и Словакия. Заедно прекарахме една прекрасна вечер, изпълнена с танци, песни, вкусна вечеря и приятна компания.

Традиционната фолклорна вечер се провежда по проект и с организацията на БКС и под патронажа на Посолството на Р. България и Н. Пр. г-жа Йорданка Чобанова. По традиция в нея се включват българи, родени в Словакия, наследници на българските градинари, техни приятели, млади и стари българи, работещи и живеещи както в Словакия, така и в Австрия.

Ансамбъл „Китка“ от Виена впечатли и забавлява с колоритни образи, автентична и оригинална хореография и талантлив танцьори.

Сред нашите гости тази година бяха хорът, музикантите и танцьорите от местния ансамбъл на град Царево. Те ни представиха изключително богата и разнообразна програма от различни етнографски области на България. А официалните гости изненадаха с подаръци от кмета на Община Царево.

Върхът на програмата беше специалната гостенка Николина Чакърдъкова, любима изпълнителка на почитателите на народните танци и музика. Като истинска звезда от родната

ohromili a pobavili farebnými scénami, autentickou a originálnou choreografiou a talentovanými tanečníkmi. Naším hosťom tento rok bol hudobný a tanečný súbor z mesta Carevo. Súbor zahŕňa spevácky súbor, hudobníkov a tanečníkov, ktorí nám predstavili veľmi bohatý a rozmanitý program z rôznych etnografických regiónov Bulharska. Oficiálni hostia udalosti prekvapili starostu mesta Carevo darčekom.

Vrcholom programu bola špeciálny hosť- Nikolína Čakardakova, milovaná tanečnými skupinami a milovníkmi ľudového tanca a hudby. Prítomnosť skutočnej hviezdy bulharskej scény dodala luxusný a dokonalý vzhľad tradičnej oslavy. N. Čakardakova svojím hlasom a profesionalitou vytvorila atmosféru veselosti, radosti a slávnosti. Ľudia sotva sedeli, všetci sa zjednotili v tradičnom „Pravo choro“ a milovníci a návštevníci tanečných kurzov sa pobavili s pridaným rôznych tanečných krokov a sofistikovanejšími choreografiami.

Večer a oslava boli skvelou príležitosťou a príčinou opäť sa stretnúť v príjemnej a slávnostnej predvianočnej atmosfére.

Organizácia bola bezchybná za čo ďakujeme BKZ a predsedníčke Denice Sekuličke.

Autorka: **Eva Christova**

сцена нейното присъствие придаде луксозен и завършен вид на традиционното ни празненство. Със своя глас и професионализъм Н. Чакърдъкова създаде атмосфера на ведрост, тържественост и празничност. Хората почти не се сядоха, всички се обединиха в традиционно право хоро, а любителите на народните танци се забавляваха с различни танцови стъпки и по-сложни хора.

Вечерта и празненството бяха чудесен повод и начин да се съберем отново, всички близки и познати, в приятна и празнична предколедна атмосфера. Организацията беше безпогрешна, благодарим на БКС с председател Деница Секуличка.

Автор: **Ева Христова**

ХРОНИКА НА БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ

Поетът Сашо Серафимов гостува в Българското училище в Братислава.

На 28 октомври поетът Сашо Серафимов представи своето творчество на учениците от Българското училище. Заедно с него беше и Катарина Седлакова, която превежда стиховете на твореца на словашки език.

Срещата предизвика интереса на учениците, които многократно аплодираха Сашо Серафимов. Той им представи стихотворения от книгата си „Старците умират в края на света“. Учениците попитаха как е избрал заглавието на стихосбирката си. Серафимов им разказа, че една сутрин се е събудил и не знаейки как на белия лист било написано „Старците умират в края на света“. Поетът беше в Словакия, за да представи творчеството и книгата си „Потъване на светлината“ (Potopa svetla), преведена от Катарина Седлакова. Серафимов прочете стихотворения

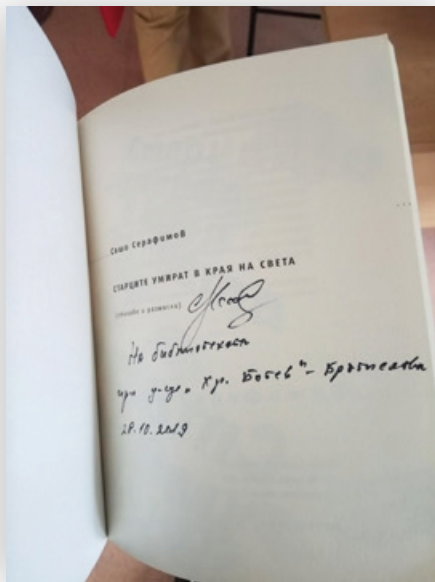
KRONIKY BULHARSKEJ ŠKOLY

Básnik Sašo Serafimov navštívil bulharskú školu v Bratislave.

Dňa 28. októbra básnik Sašo Serafimov predstavil svoju prácu študentom bulharskej školy. Spolu s ním tam bola aj Katarína Sedláková, ktorá prekladá básne tvorcu do slovenčiny.

на родния си език, след което г-жа Седлакова ги представи в превод на словашки език. Двата говориха за симбиозата, която трябва да има между автора и преводача. Стана ясно, че не за първи път работят заедно. Преди това Катарина Седлакова е превела и негова детска пиеса.

Най-активният ученик беше Марк от 12. клас, който получи и специален подарък от Сашо Серафимов – сп. „Антимовски хан“. Дванадесетокласникът има изявен литературен интерес, многократно стихотворенията му се били публикувани в училищния вестник „Разковниче“.

В края на срещата Сашо Серафимов подари книгата си „Старците умират в края на света“ на училищната библиотека. Директорът на училището г-жа Даниела Дойнова получи като подарък стихосбирката на поета „Потъване на светлината“ (Potopa svetla).

Българското училище отбеляза Деня на народните будители

С вълнуваща музикално-литературна програма учениците и учителите на Българското

Stretnutie vzbudilo záujem študentov, ktorí opakovane tleskali Sašovi Serafimovovi. Básnik predniesol básne zo svojej knihy „Starci zomierajú na konci sveta“. Študenti sa pýtali, ako vybral názov pre svoju zbierku. Serafimov im porozprával ako sa jedného dňa zobudil a na bielom liste papiera bolo jednoduché „Starci zomierajú na konci sveta“. Básnik prišiel na Slovensko aby predstavil svoju tvorbu a knihu „Potopa svetla“, ktorú Katarína Sedláková preložila. Serafimov prečítal básne vo svojom rodnom jazyku a pani Sedláková ich nasledovne predstavila v slovenskom preklade. Obaja hovorili o symbióze, ktorá by mala byť medzi autorom a prekladateľom. Ukázalo sa, že nespolupracujú po prvýkrát. Dávnejšie preložila Katarína Sedláková aj jeho činohru pre detí.

Najaktívnejším žiakom bol Mark z 12. ročníka, ktorý dostal špeciálny darček od Saša Serafimova- časopis Antimovski Chan. Mark má vážny literárny záujem, jeho básne boli mnohokrát publikované v školských novinách Razkovniče.

Na konci stretnutia Sašo Serafimov daroval svoju knihu „Starci zomierajú na konci sveta“ školskej knižnici. Riaditeľka školy, pani Daniela Doinová, získala ako darček zbierku básnika „Potopa svetla“.

училище отбелязаха Деня на народните будители. Организатор на честването беше учителката по история и цивилизация и география и икономика – г-жа Милена Георгиева.

Още в началото на програмата химнът на народните будители изправи присъстващите на крака. Алмар от 7. клас и Бейза от 10. клас бяха подготвили за учениците специална презентация, която беше представена от г-жа Милена Георгиева. Преди да им бъде припомнено кои са будителите, имаше слайд с изображения на различни личности. Учениците трябваше сами да се сетят кои са те. Всички разпознаха лика на Христо Ботев, който е и патрон на училището. Александър Ботев от 5. клас посочи имената на будителите, като го затрудниха само св. Иван Рилски и Васил Априлов.

Учениците от 9. клас бяха подготвили литературна програма, която започна с незабравимия призив на Паисий: „О, неразумни и юроде! Поради что се срамиш да се наречеш българин и не четеш, и не говориш по своя език?“. Програмата продължи с още възпоменателни думи и стихове в чест на будителите.

Кулминацията на честването беше песента за народните будители, изпята от учениците от 5. клас. Музикалната програма продължи с „Вятър ечи, Балкан стене“ и „Къде си, вярна ти любов народна“, в чието изпълнение се включиха всички учители и ученици.

Творческа работилница за везба и шевица се проведе в Българското училище в Братислава

В Българското училище бяха организирани две работилници – за децата от начален етап и за учениците от прогимназиален и гимназиален етап. Специален гост в училището беше Глория Ангелова, която е основател на vezena.com. Тя показва на

Bulharská škola oslávila Deň národných buditeľov

Študenti a učelia bulharskej školy oslávili Deň národných buditeľov vzrušujúcim hudobným a literárnym programom. Oslavu usporiadala učiteľka histórie a civilizácie, geografie a ekonómie- pani Milena Georgieva.

Ešte na začiatku programu hymna národných buditeľov postavila publikum na nohy. Almar zo 7. ročníka a Bejzaz 10. ročníka pripravili pre študentov špeciálnu prezentáciu, ktorú predstavila pani Milena Georgieva. Predtým, ako si pripomenuli národných buditeľov, bol predstavená prezentácia s fotkami rôznych osobností. Študenti museli uhádnuť ktoré to sú. Každý spoznal tvár Christa Boteva, ktorý je aj patrónom školy.

Alexander Botev z 5. ročníka označil mená skoro všetkých buditeľov, ťažké pre neho bolo spoznať len Sv. Ivana Rílskeho a Vasila Aprilova.

Študenti 9. ročníka pripravili literárny program, ktorý začal nezabudnuteľnou výzvou Paisia: „O, nerozumný šialenec! Prečo sa hanbíš nazvať sa Bulharom a nečítaš a nehovoriš vo svojom jazyku?“. Program pokračoval množstvom ďalších pamätných slov a básní o pamäti buditeľov.

Vyvrcholením oslavy bola pieseň o národných buditeľoch v prevedení študentov 5. ročníka. Hudobný program pokračoval piesňou „Vietor hučí, Balkán stoná“ a „Kde si, verná, ty láska národná“ ktorú zaspievali všetci učelia a študenti.

Na bulharskej škole v Bratislave sa uskutočnila tvorivá dielňa vyšívania a výšivky

Na bulharskej škole sa zorganizovali dve tvorivé dielne - pre žiakov základných ročníkov a pre študentov strednej školy. Špeciálnym hosťom bola Gloria Angelová, ktorá je zakladateľom vezena.com. Gloria ukázala študentom, ako treba správne vyšívať a porozprávala im zaujímavé

учениците как да взят и им разказа интересни факти за българската шевица.

Всички деца получиха комплекти за везане, с които можеха да се упражняват и след работилницата. Интерес към бродирането на българска шевица проявиха и момчетата в училището, които също взеха активно участие. Цяла седмица в междучасията учениците продължиха да взят, докато не избродираха шевиците от шаблоните си.

Работилница за бродиране на българска шевица е част от тазгодишния Фестивал на българското изкуство и култура на Българския културен съюз, чийто председател е Деница Секуличка.

Автор: БСУ

fakty o bulharských výšivkách.

Všetky deti dostali súpravy na vyšívanie, ktoré mohli používať na nacvičovanie aj po skončení tvorivej dielne. Záujem prejavili aj chlapci, ktorí sa aktívne zúčastnili workshopu. Študenti celý týždeň, počas prestávok, vyšívali až kým nevyšli celý svoj vzor výšivky.

Tvorivá dielňa vyšívania a výšivky je súčasťou tohtoročného Festivalu bulharského umenia a kultúry Bulharského kultúrneho zväzu, ktorému predsedá Denica Sekulička.

Autor: BSŠ

Приятели, БКС ви пожелава
весели коледни и новогодишни
празници!
Бъдете здрави и щастливи!

Milí priatelia, BKZ vám želá veselé
vianočné a novoročné sviatky!
Buďte zdraví a šťastní!

Merry Christmas

Vydavateľ: **Bulharský kultúrny zväz**
Adresa: **Pražská 23, 811 04 Bratislava**
Tel: **0948502558**
IČO: **42 133 050**
Facebook: **Bulhari a ich kamaráti na Slovensku**
Evidenčné číslo: **EV 4818/13**
Periodicita vydávania: **štvrtročník**

Dátum vydania: **12 / 2019**
Ročník vydávania: **46**
ISSN: **2585-805X**
Redaktor: **Denitza Sekoulitchka**
Korektor BG: **Miglena Mihaylova-Palanska**
Prekladateľ: **Lora Yordanova**
Korektor SK: **Ludovít Halmo**

Спишки замък / Spišský hrad

Преображенски манастир - Велико Търново / Kláštor premenenia - Veliko Tarnovo